

לימוד למבחן- בואי הרוחמבנה היצירה- לפי פרקי הספר:

פרק א'- חיים המספר בכיתה ב', בתלמוד תורה בבית וגן, חיים עולה חדש ממצרים, גר בשכונת בית מזמיל שמתחת לבית וגן. הרב לויכטר המנהל של התלמוד תורה- איש נחמד, אוהב ואהוב על התלמידים. חג פורים, המספר כילד לא יודע מה הוא החג הזה, לא יוגע מהי תחפושות, אך גם לא שואל. הוא מבקש להתחפש לקאבוי ואביו נענה לו, ביום התחפושות אביו קונה למספר כובע קאבוי מנייר. חיים המספר כל כך שמח וגאה בתחפושת שלו, אך הגם ממסמס את הכובע שהופך לעיסת נייר. חיים לא מודע לשמח כל- כך בתחפושת שלו, שהוא אינו שם לב לתחפושת העלובה. הרב לויכטר מתגלה באישיותו החינוכית כאשר הוא נוהג בחיים והתחפושת שלו כמו בשאר הילדים, אינו מזהה את מי שנמצא מאחורי התחפושת.

פרק ב'- זקנה הגרה בשכונה בשיכון עולים, התריסים בביתה תמיד מוגפים, כשהזקנה יוצאת למכולת, הילדים בשיכון קוראים לה מכשפה במלעיל וזורקים עליה עפר ואבנים קטנות עד שמגיע פרקש, איש טוב שמסדר את העניינים, הוא מביט בחומרה בילדים ואלו נסים. פרקש מלווה את הזקנה ומדבר איתה בשפה מוזרה (הונגרית) למספר.

המספר פוגש בפעם הראשונה את פרקש, המספר חבוש בכובע מצחייה שקיבל מהסוכנות בדרך לישראל. כשפרקש שואל אותו מי הוא? עונה המספר- עולה חדש, הנכד של החכם שויכה. המספר שם לב לפרקש המרים פרוסות לחם ומנשק אותם ועיניים עצובות, מאחורי הפנים השמחות מסתתר כאב.

פרק ג'- אדון זינגר נהג אוטובוס ואיש החזקה בבית היתומים. אשתו, גברת זינגר טבחית בבית היתומים. המספר מתאר את השכנים בשכונה הונגרים שקטים ולא שמחים. לעומתם בשכונה מתגוררות גם משפחות עולות ממצרים הם מתוארים כשמחים בתיהם פתוחים לכולם, חיים תוססים.

המספר מספר כי למצריים הגיעו ידיעות קטועות על המלחמה באירופה ועל השואה, בעצם הם לא יודעים מה חוו היהודים באירופה. מסופר סיפור עלייתם של היהודים במצרים.

פרק ד'- מתוארת שמחת חג הפורים. אבא שר שירי פיוטים של החג עם הילדים, אמא מכינה לכל אחד את משלוח המנות המתאים לו. הפרק מספר על בתם של רפאל וגרציה בן חיים, רבקה, שנשואה לפרקש. על הדרך שעשו כדי להגיע לארץ ישראל ועל הכנסת האורחים היפה שלהם. המספר חיים מגיע לפרקש בפורים. פרקש אומר שזה היום היחיד שהוא אינו מתחפש. חיים הילד מגיע אל פרקש אך לא מזהה אותו כי פרקש התחפש לשדכנית. פרקש מציג לפי חיים את ילדיו- יהודית הבכורה, ציפי ויוסי. חיים מתלווה אל פרקש וילדיו לסיבוב משלוחי מנות מוזר, אצל אנשים עריריים (בודדים), ובמיוחד מתואר הביקור אצל הזקנה בבית עם התריסים המוגפים.

פרק ה'- חיים בערך בכיתה ה', עדין ילד. שתי זקנות מבקשות ממנו ללכת לצרכניה של פרקש, לפני פסח, עם פתקים של קמח דפיסחא (עזרה לנזקקים), הן אומרות שקשה להן ללכת. חיים מקבל את המטלה והולך להביא להן את המצרכים. במכולת הוא מקבל יחס לעגני ולא נחמד על הצורך של העולים בעזרה המבייש אותו. פתאום פרקש מופיע וממלא את השקיות במצרכים מוסיף לכל שקית שטר כסף ושולח את חיים דרך יציאה צדדית במבט עם עיניים טובות. כשחיים מביא את השקיות עם המצרכים לזקנות הוא רואה שהן הולכות, הן אומרות לו שאין להם בעיה ללכת, אבל ללכת לשם למכולת עם הפתקים היה להן קשה.

פרק ו'- במסעדה בבית הספר כל הילדים אוכלים שם, הילדים מברכים בקול עם הרב קופטייל בניגון של יהודי גרמניה. הרב קופטייל ברח מגרמניה עוד לפני המלחמה. היתה לו בביתו ספרייה ענקית שהמספר מעיד שביקר בה מספר פעמים כבן ישיבה. הפרק מספר על ילדי המעברה והמשחקים שלהם, בכל עונה המשחק שלו. מישוה מכריז וכולם אחריו, הולכים למגרש ומשחקים באינדיאנים, קאבוים, כדורגל, סטנגה או פוררות, כל משחק בעונה שלו. את הטיארות והפוררות היו הילדים בונים בעצמם. שיקו היה מומחה להעיף את הטיארה. חבורת הילדים מעוררת במספר מחשבות על הובלה חברתית, מי זה שקובע מהי עונת

המשחקים או מי ממנה את הילד להיות המומחה לבנייה, מדוע בין הילדים יש את הפסימיים שאומרים כי הטיארה לא תמריא ואת אלו האופטימיים או היודים מדוע התרסקה הטיארה. חברת הילדים היא בת דמות של החברה האנושית. המספר יושב לפעמים עם הילדים בדרכו חזרה מתלמוד תורה של חכם בנימין שבת, אך הילדים יודעים שאין הוא יודע לבנות טיארות או להעיף אותם. בין הילדים מוזכר מומו שעזר לחיים המספר, פעם כשנתנו לו להחזיק במקל החוט של הטיארה והמקל כמעט ונשטט עזר לו מומו והציל את חיים מפילת הטיארה ובושת הפנים. (מומו מופיע גם בזיכרונותיו של המספר בספר "תיאום כוונות"), פרקש מופיע זריז ונמרץ ובונה לחיים טיארה ומאיץ בו להעיף אותה, הילדים מתגודדים מסביב. פרקש אומר לחיים הילד לשמוח בילדותו, ללמוד משנה ותלמוד אך גם להשתובב ולהניף טיארות ולסובב פוררות.

פרק ז' - חכם בנימין דודו של חיים, היה עוזר לעולים עם ניהול החשבונות והתשלומים. הדסה הקטנה - מבנה יפה ומרווח בשונה משאר השכונה. הדסה הקטנה היא גאוותם של אנשי השכונה. בקומה הראשונה - בית מרקחת ומעבדה, בקומה התחתונה - אולם גדול לספריה ואולם המשמש להרבה דברים (קולנוע, אסיפת בחירות, הדלקת חנוכה בחנוכה, כל אירוע שצריך לכנס את הקהל), פרקש מחליט מהקים שם בית כנסת עם המניין משולב.

חיים מתבקש להביא נער אל פרקש שילמד אותו לקראת עלייה לתורה לבר מצווה. פרקש מתרגש מהילד ועוטף אותו באהבה והבטחה לשמחת בר מצווה אמיתי. פרקש מספר לחיים כי לו לא חגגו בר מצווה, אביו נפטר ואימו היתה חולה ולכן הוא נשלח לעבוד כשוליה של אופה בכפר רחוק. את הבר מצווה חוגג הילד משה פרקש באסם בין ערימות חציר הוא מתחבא עם צרור המכתבים של אימו, מכתבים הכתובים בחרוזים. קורא מכתב עטוף דמעות שאימו שלחה לו עם בקבוקון שושבורס ושקית עוגיות מלוחות ומטפחת, מתנה לבר מצווה.

פרק ח' - חיים לומד בישיבה תיכונית, הולך להתפלל מנחה בשבת בהדסה הקטנה, פרקש ביקש להודיע לו שהוא רוצה לראותו. פרקש קורא בתורה בתפילת מנחה בטעמים ובדיוק. פרקש מבקש מחיים המספר לפתוח שיעור גמרא בין מנחה לערבית. חיים מהסס ופרקש מספר לו כי בכפר בו שימש כשוליה לאופה לא היה שיעור גמרא. היהודים שם היו אנשי עמל לפרנסתם וקשוי יום, פרקש שואל איך הוא בנו של הרבני יוסף פרקש, שהיה משכים בכל בוקר שעתיים קודם עלות השחר לעסוק בתורה, איך הוא יחיה בכפר שלוש וחצי שנים ללא לימוד גמרא. האכזבה בעיניו של פרקש גורמים לחיים המספר להתחיל ללמד כבר באותו היום. פרקש רכש מבעוד יום גמרות חדשות ויש כבר קהל של מתפללים המחכים להתחיל את השיעור. הם מתחילים בבא מציעא, 'אלו מציאות שלו ואלו חייב להכריז'. חיים תוהה בליבו כי במצרים היה נהוג להתחיל מההתחלה, ממסכת ברכות 'מאימתי קורין את שמע בערבין'. פרקש מוציא כרך גמרא בבא מציעא ישן בכריכה קרועה, הגמרא של אביו. שיעור הגמרא מתקיים 20 שנה.

פרק ט' - חזרה לחוויות הילדות הזיכרונות של חיים כילד במעברה. חיים לומד בתלמוד תורה אחר הצהריים במעברה עם הרב שפיצר. הרב מלמד את הילדים את פירושיו של רש"י לתורה, וניגון הלימוד נחרט בנפשו של חיים המספר. בעיקר הוא זוכר את פירושיו של רש"י לפרשת ויחי: "ואני - ואני יעקב, בבואי - כשבאתי, מפדן - היא פדן ארם,..." בו מבקש יעקב אביו מבנו יוסף לקבור אותו בקבר אבותיו בארץ ישראל. אחרי הלימוד היה הרב שפיצר מחלק לילדים ממתק ומספר להם סיפור על אחים שאביהם לפני פטירתו מחלק בניהם את התפילין, אחד נותן תפילין ראש ולשני תפילין יד. אחרי הלימוד הולך חיים המספר אל דודו ג'אקו שהיה סטודנט למתמטיקה והיה חד לו חידות פעם באבן עזרא, פעם בחשבון ופעם בפירוש על רש"י קשה. הדוד ג'אקו חושף את חיים המספר לעולם התרבותי של בספרות, לספרים של בלזאק, מולייר, אלתרמן, עגנון ואורי צבי גרינברג. הצפייה הנרגשת של הדוד לפרסום טור של עגנון בעיתון הארץ. ספרי שירה שונים וביניהם ספר שיריו של שמשון מלצר 'אור זרוע' בו שירו "אשירה לרש"י".

חיים מגלה אחרי שנים כי עולם השירה ואהבת הכתיבה בחרוזים מחברת בינו לבין פרקש, כל אחד מהם מראה לשני שיר שכתב. פרקש מספר לחיים, כשהו כבר בוגר, על המלחמה האיומה בחורף תרע"ה בו אביו השתתף, מלחמה שקיצרה את חיי אביו ושדדה ממנו את ילדותו. פרקש מספר על זיכרון ילדות בגיל שש, אביו עומד למוות, מבקש לספר לבנו את האמת על מה שהתרחש שם המלחמה לפני 17 שנה. הוא מספר לבנו, אומר שמע ישראל ואנשים מושכים אותו משם. הווידוי של אביו צורב בנשמתו של משה פרקש לכל חיו.

פרק י' - שבת אחת חיים המספר מגיע להדסה הקטנה לעביר את השיעור גמרא הקבוע ופרקש איננו. פרקש חולה. לאחר שפרקש מתאושש מעט הוא מבקש כי חיים והרב גוטהולד יבואו אליו במוצאי שבת. פרקש אומר כי הוא מתאושש ממחלתו אך המחלה גרמה לו לעשות לחשבון נפש והוא רוצה לעשות טקס מחילה לאופה הזקן. פרקש מגלגל את סיפורו לפני חיים המספר והרב גוטהולד. הוא מספר כי מחל לאופה כבר על המכות וההשפלות שספג ממנו אבל על דבר אחד לא מחל לו. לאחר פטירת אביו של פרקש, קונים בני משפחה לאימו חנות כדי שתוכל לפרנס את המשפחה, אבל החנות לא מניבה הכנסות והאם חולה ואינה יכולה לעבוד. פרקש הבן מסייע בפרנסה ועובד בעבודות סבלות בעד כמה פרוטות. הוא מספר על גבירה, בבית גינצפרויד, שהיתה עורכת בליל הסדר סדר גדול ומזמינה אליה אנשים רבים. פרקש היה מביא לביתה את מצרכי החג והיא היתה נוהגת בו באדיבות. אותה גבירה אומר פרקש היא הזקנה שגרה בבית מזמיל, בבית עם התריסים המוגפים. מכל משפחתה נשארה גלמודה ושפופה אחרי כל מה שעברה במלחמה רק ברכתו של הרבי הקדוש מראצפרד שתינצל מכל גזירות הקשות עמדה לה.

אימו של פרקש חולה ולכן היא מוכרת את החנות ואחר כך את הרכוש כדי לדאוג לאוכל לילדיה. פרקש הבן מספר על אביו ועל המחלוקת שהיתה לאביו עם רב העיירה. מחלוקת על הגמרא, על מסכת בבא מציעא, והאב רודף אמת לא מוכן לוותר לרב אך גם לא להתפייס עימו. ופרקש רומז על אותה אמירה בגמרא האומרת ששני תלמידי חכמים אינם יכולים לדור יחד. כשאביו של פרקש נפטר ומשה הבן היה בן שש שנים, הוא זוכר מעמד כואב ומרגש בו קיבל רב העיירה אישור לקיים מעמד סליחה אחרי מותו של הרבנו יוסף פרקש. רב העיר הולך בצעדים כבדים ואבלים ובוכה בבכי חנוק ואנשים העומדים בשתי שורות לפני קבר האב, ובקול שבור של מוסר מבקש הרב: "ר' יוסף, ר' יוסף, אנא מחל לי. ר' יוסף, ר' יוסף, איני יכול בשום אופן שלא להיפרד מהאי גברא יקירא" ואומר רב העיירה בכאב גדול "השמים ירחמו ובני בניך, ר' יוסף פרקש, יעסקו בתורה כמוך ויהיו מורי הוראה בישראל". פרקש מתאר את הקושי של האם למכור את ספרי הלימוד של אביו, איך האם נפרדת הנשיקות מכל ספר שהיא מוכרת. את ספר הגמרא של האב היא אינה מוכרת אלא נותנת אותו לפרקש ואומרת לו ללמוד בו כל הזמן. אחרי שנגמר הכסף ממכירת הריהוט והספרים האם מסכימה לעצת קרובה לשלוח את משה הבן להיות שוליה לאופה בכפר רחוק. אותו אופה היה בשדה הקרב עם אביו במלחמה האיומה בסרביה. האם שולחת לבן מכתבים בהם שירים בחרוזים ביידיש ובהונגרית. המכתבים הם בקשר של הבן עם האם והם מעידים על הקשר האוהב ביניהם.

פרקש מספר כי את המכתב נשא איתו לכל מקום עד שנלקח למחנה העבודה במלחמת העולם השנייה, בשואה. שם גילה רב"ט את הנרתיק עם המכתבים ובמעמד משפיל ולועג שרף מול עיני פרקש את המכתבים. פרקש מתאר: "מכתביה של אמא עולים באש, אבל מה זה? מה המחזה שאני רואה? האותיות היפות של אמא פורחות באוויר!..".

פרק יא' - פרקש ממשיך לספר, הוא רוצה למחול לאופה הזקן. פרקש מספר על ימיו בביתו של האופה. על הנוקשות של האופה כלפי כולם והפחד ממנו, על הצעקות, המכות והכוויות שחטף, ועליהם נוספו הבעיטות שקיבל מהחתן של האופה, על עבודתו עוד בחשכה ומכירת הלחמניות על האופניים עם סל הקרנצל הגדול על הגב וההתנכלות של הילדים הגויים.

פרקש לומד גם על הקשר של אביו עם האופה הזקן. האב טיפל באופה כשחלה במחלת הטיפוס והיה דואג לו להשקותו במרק חם כל כמה רגעים. לחסד זה של האב לא מוצא פרקש הבן ביטוי אצל האופה. כשפרקש מקבל מכתב מאימו בו היא כותבת על מחלתה ושימיה קצרים, מבקש פרקש מאשתו של האופה את עזרתה לדבר ללב בעלה שירשה לו לנסוע לאימו. הזקן כועס על פרקש ואומר לו כי בשוחות סרביה, כשכולם מתים ממגפת הטיפוס ואביו שהיה חזק באמונתו והוא שהיה חזק בגופו היחידים ששורדים, נשבע האופה שיהיה אופה לחם, שבע לחם ולא רעב, וחזק מברזל. כל מי שהוא יגדל בביתו יהיה חזק מברזל. ואתה כבר התעייפת! לאימך אין לה לחם וחלב לתת לך.

פרקש מבקש למחול לאופה על מברק שהגיע אליהם מדודתו אווה, כי האם עומדת למות ומבקשת ממשה הבן לבוא אליה. לשון המברק: "ישראל מוישה, בוא מייד, אמא חולה מאוד ורוצה לראותך". האופה נותן את המברק רק אחרי שמשה מסיים את כל מטלותיו באותו היום. כבר שעה מאוחרת ואין לו דרך לצאת לדרך. האופה וחתנו לא חושבים לסייע לו להגיע אל האם. משה פרקש מגיע ארבע שעות אחרי פטירת האם. פרקש אומר: "עד היום לא יכולתי למחול לזקן על ארבע השעות הללו. אמרו אתם, יכולתי? למחות זאת מליבי? אבל עכשיו, כשהחותך חיים לכל חי חתך לי חיים, היום, ערב יום הזיכרון לאמא, קראתי לכם כדי

למחול לו. אני יודע שזה רצונה, וזה רצוני". פרקש מבקש למחול כמו שאבא שלו ביקש ברגעיו האחרונים שימחלו לו על המעשה הנורא בסרביה.

פרקש מספר כי כשאספו הנאצים את הנערים למחנה עבודה, ניגש אליו נער צעיר ונתן לו צרור לחמניות ואשכול ענבים. הנער הצעיר אמר כי זה מזקן אחד שמקטרת בפיו. הזקן ביקש למסור לפרקש את הדברים הבאים: "שרול מוישלה, אני מכיר אותך. אתה מחושל, אתה חזק מברזל. אני כבר זקן, אבל אתה תצא מזה. הבטחתי לאמך שאצלי תהיה לאיש. היה לאיש, אמר הזקן עם המקטרת, אני בטוח שתצא מזה. היה איש!"

פרקש עומד ומוחל לאופה הזקן. מחילה גמורה, מחילה וסליחה וכפרה.

פרק יב- פרקש מתאושש מהמחלה וחוזר לחייו. מסופר על מלחמת יום הכיפורים שצעירים יוצאים מבית הכנסת אל המלחמה. פרקש מחלק עוגות שמרים שהכין לסוף הצום, מחלק למתגייסים ואומר לחיים המספר, שגם הוא חייל בשריון, "זכור, אתם מתגייסים לצבא שלנו. על ארצנו אתם מגינים". פרקש קורא לבית הכנסת בהדסה הקטנה על שמו של אבי בלום, בנם של זאב וקלרה בלום, ניצולי שואה. בנם אבי נפגע ביום האחרון למלחמה. בית הכנסת נקרא מעתה 'יד אבי'.

אחרי כמה שנים פרקש מבקש מחיים המספר להתלוות אליו במוצאי שבת ומפקיד בידיו פיקדון ראשון- יוסי בנו, שילמד בישיבה שבה חיים מלמד. פרקש מבקש כי ברכתו של רב העיירה היידוברמן בשעת המחילה תתקיים ובניו של רבני יוסף פרקש יהיו תלמידים חכמים והתורה לא תמוש מפי זרענו. פרקש זוכר את ימיו הבודדים שזה לעשות בישיבה, את האווירה המיוחדת בסעודה שלישית, ניגון ההבדלה וטעם הדג בסעודה שלישית. פרקש רוצה שגם בבנו יחרטו אהבת לימוד בשעות מאוחרות והאווירה המיוחדת שיש בישיבה.

שנתיים אחר כך, משה פרקש נפטר ויוסי מגיע לישיבה של הר' חיים המספר. הר' חיים מקבל את יוסי לישיבה בלחיצת יד וליבו מלא בו. הוא יודע מי עומד לפניו, זה נכדו של הרבני יוסף הממחר ברחובה הראשי של העיירה היידוברמן בשעת בוקר מוקדמת מאוד לבית המדרש ומסכת בבא מציעא בידו. זה בנו של משה פרקש הרוכב עם סל הקרנצל על גבו והוא משנן את המשנה באלו מציאות. זה הפיקדון שהפקיד פרקש בידיו של חיים. באותה שנה לומדים בישיבה מסכת בבא מציעא פרק שני, לפי בקשתו של הר' חיים. הר' חיים המספר עוקב אחרי לימודו של יוסי והתקדמותו בישיבה. יוסי פרקש מקבל סמיכה לרבנות לאחר שעבר את המבחנים הנדרשים. במסיבת מצווה לכבוד קבלת הסמיכה קם סבו של יוסי פרקש, אדון רפאל בן חיים ובהברה ספרדית עמוקה בירך בשם ובמלכות "שהחינו וקימנו והיגענו לזמן הזה". הסבא, אדון רפאל בן חיים, מספר קטעים לר' חיים על משפחתו של יוסי. על סבו הרבני יוסף פרקש, וסבתו פייגי שהיתה משוררת, והוא אינו יודע עד כמה בקי הר' חיים בקורות המשפחה. הר' חיים אומר: "אחת ידעתי: את הפיקדון הראשון החזרתי".

פרק יג- הפיקדון השני- הסיפור והגמרא של אביו. פרקש מספר על הסיפור בו אביו שפך המון דמעות וגם פרקש בכה בסיפור זה. פרקש מספר כי כשעלה לארץ והבריטים לא מאפשרים לעולים להיכנס לארץ ומשתלטים על האוניה, קופץ פרקש למים עם הסיפור בתפילת הדרך ושוחה את אל חיפה. יוסי פרקש הבן הופך להיות מהל בית הספר היסודי העיר ובמסיבת סידור לילדי כיתה א', מסיבה בה משתתף הר' חיים באב לבן המקבל סידור, מוציא הר' חיים את הסיפור ומעניק אותו לר' יוסי פרקש המנהל. החזרת הפיקדון השני.

פרק יד- הפיקדון השלישי- הסיפור של אביו של משה פרקש שבגללו נפטר מצער בגיל מוקדם. הרבני יוסף פרקש שוכב במיטתו ומספר לבנו בן השש את האמת על המלחמה בשוחות סרביה, האמת שמכאיבה לו כל חייו. בזמן המלחמה יוצא הצבא ההונגרי להסתערות על הצבא הסרבי הנמצא בשוחות הקרובות לו. האב יוסף רץ עם כידון ומסתער כי שלמדו את החיים תוך כדי צעקה, הוא נועץ את הכידון בחייל שלפניו והחייל לפניו מותו צועק שמע ישראל. האב יוסף נבהל כי הרג יהודי ומבקש את מחילתו של הלוחם היהודי. הלוחם נותן את מחילתו אם יביא אותו לקבורה כדת וכדין. את הדברים כתב האב בסיפור. הכאב של האב צרב בבן ופעם ראשונה שהוא מספר זאת.

פרק טו- ילדיו של פרקש מספרים לר' חיים על מילותיו האחרונות של אביהם לפני מיתתו. הר' חיים מוזמן לחידון תנ"ך בישיבת חורב, כשמכריזים על הזוכים בחידון עולה בנו של הר' יוסי פרקש, מנהל בית הספר. אחרי החידון מספר הר' יוסי לר' חיים כי לבנו קוראים משה אבי- עד פרקש, על שם אביו.

לאורך היצירה מופיעות דמויות שונות ומגוונות המספרות את סיפור חייה של המעברה בית מזמיל. משפחות העולים ממצרים ומשפחות העולים מהונגריה.

אספנו את הדמויות עליהן אתן כתבתן.

אדון זינגר-נהג האוטובוס הצהוב החונה ברחוב קורצ'ק בבית מזמיל. אדון זינגר לבוש חולצה כחולה, מכנסיים רחבות זוג

כתפיות. אדון זינגר מחמם את האוטובוס זמן רב ומוציא שרפרף קטן לנגב את השמשה הקדמית הרחבה של האוטובוס מהאדים הכבדים. האוטובוס היה שייך לבית היתומים דיסקין. האוטובוס נוסע כל יום לגבעת שאול דרך הר הרצל אך המספר חיים הילד חושש לבקש לנסוע איתו. אדון זינגר אינו מציע שחיים יצטרף אליו. אדון זינגר תמיד שותק, עובד בבית היתומים דיסקין כנהג וכאיש אחזקה.

גברת זינגר-נוסעת עם בעלה באוטובוס, מדברים ביניהם מעט מאוד ובהונגריה. חובשת שביס בד כבד על ראשה וסל גדוש בידה. אדון זינגר וגברת זינגר עובדים קשה בבית היתומים דיסקין מן הבוקר ועד חשכה, גברת זינגר טבחית ואם הבית. בשכונה מספרים כי הם אוהבים את הילדים היתומים ומסורים להם בכל ליבם.

אדון הרשקוביץ-גיסו של אדון זינגר, מוכר בשכונה סודה בסיפונים בבקבוקי זכוכית עגולים מתוכם יוצא צינור אדום ומנוף

כחול קטן. לאדון הרשקוביץ מפעל בשכונה מלאה בצינורות מאובקים ושם הוא ממלא את המכלים סודה. בכל יום שישי היה עובר בשכונה בעגלה עם סוס ומניח בפתחי הבתים שבשכונה שני סיפונים של סודה, באמצע השבוע היה עובר שוב ואוסף את המכלים הריקים מבתי הלקוחות שלו. רק ההונגרים שבשכונה היו מנויים שלו.

הזקנה-זקנה אחת שהיתה גרה בבית מזמיל בשיכון עולים, מול המכולת של סגל. תריסי הפח של דירתה תמיד היו מוגפים.

לפעמים ראו אותה מציצה בין חרכי התריס. הזקנה היתה יוצאת לקנות בחנותו של סגל וחוזרת מיד עם חצי כיכר לחם שחור וצנצנת של לבניה, בהליכתה היה חתול מלווה אותה. ראשה עטוף במטפחת שחורה בלויה. בהליכתה היתה נראית עצבנית וממלמלת מילים לא מובנות. הילדים של בית מזמיל היו מלווים את הזקנה וקוראים אחריה מכשפה, מכשפה ומשליכים לעברה או לעבר החתול אבנים קטנות ורגבי עפר. פרקש מופיע פתאום מדבר עם הזקנה ברכות בשפה מתנגנת (הונגרית), מביט בתוכחה בילדים ומלווה את הזקנה.

אותה זקנה מוזכרת שוב כאשר פרקש הולך בפורים עם ילדיו לחלק משלוח מנות. נראה שהזקנה חיכתה לבואו של פרקש.

פרקש משוחח עימה ומגלה כלפיה יחס מיוחד, כאילו הוא מכיר אותה זמן רב.

פרקש במעמד המחילה לאופה הזקן מספר לרב גוטהולד ולחיים על אישה שהכיר בילדותו, גבירה עשירה מבית גינצפרויד, שהיתה עורכת בליל הסדר סדר גדול ומזמינה אליה אנשים רבים. פרקש היה מביא לביתה את מצרכי החג והיא היתה נוהגת בו באדיבות. אותה גבירה אומר פרקש היא הזקנה שגרה בבית מזמיל, בבית עם התריסים המוגפים. מכל משפחתה נשארה

גלמודה ושפופה אחרי כל מה שעברה במלחמה רק ברכתו של הרבי הקדוש מראצפרד שתינצל מכל גזירות הקשות עמדה לה.

אדון וגברת סגל-בעלי מכולת בשיכון עולים בית מזמיל. עולים מרומניה, אדון סגל דג דגים מלוחים מחבית ושוקל אותם

על נייר עיתון. גברת סגל מחשבת חשבונות ברומנית עם עיפרון שבור במחברת מקושקשת. בזווית עיניה בוחנת את הלקוחות. גברת סגל מכירה את כולם היטב ומכירה את סודותיהם.

זוג קשישים גר בבית שלידנו, הבית היה סגור ביום ובלילה, והחלונות מכוסים בוויילונות כבדים כהים. הזוג קשישים הם מסמלים את בתי העולים מהונגריה. מוכנסים, שותקים והתריסים בביתם מוגפים. תמיד הם ביקשו מאיתנו הילדים שקט, שקט.

○ בבית השכנים נשמעים כל הזמן תיקותוק של מכונת כתיבה, אומרים בשכונה כי הגברת הקשישה הביאה את המכונה

מהונגריה ומדפיסה בה מאמרים בהונגרית בשביל הפרופסורים באוניברסיטה העברית בירושלים תמורת תשלום.

○ ההונגרים שגרו איתנו היו חרוצים, נראו לחיים הילד כאצילים. מנידים ראשם בתנועה קלה לשלום בקצה המגבעת. נראה שחיבבו את העולים המצרים.

לעומתם מתוארים בצבעים חיים העולים ממצרים: אדון סלומון ישראל, מסייה ענתבי, אדון מוריס ברסאנו, רגילים היינו לבתים פתוחים, שכנים נכנסים ויוצאים בלי לבקש רשות, החלונות קרועים לרווחה, ריח התבשילים המטוגנים והמתובלים מתפשט בכל הסביבה, וקולות הילדים המשחקים וצהלים נשמעים בכל מקום.

מאדאם שרה פרזי - גרה מעל ביתו של חיים המספר, עלתה לארץ מביירות. בכל בוקר בשעה עשר בדיוק יורדת מאדאם פרזי לביתם של משפחת סבתו עם קנקן קטן לשתות בצוותא עם אמא קפה תורכי ולפטפט בצרפתית. קפה מיוחד של פולי קפה שיש לה למאדאם פרזי. פניהן של אמא ומאדאם פרזי זורחות למשמע צלילי השפה הצרפתית. נהנות לדקלם יחד שירים ומחזות צרפתיים. מאדאם פרזי מקבל בכל יום כיכר לחם חנים במכולת של סגל, אדון אנג'ל בעל המאפייה שולח לה בכבוד ובעצמו כי מאדאם פרזי היא בת דודו.

מסייה נורי פרזי - הבעל של מאדאם שרה פרזי, היה שם בבירות מנהל בית הספר אליאנס במשך שלושים שנה, 600 תלמידים היו לו כל שנה. וכאן בבית מזמיל יושב מסייה פרזי עם מזוודות עור גדושות ניירות. גאה בעיתון צרפתי מצהיב שבו ראיין אותו בשנות השלושים עיתונאי צרפתי על יהדות ביירות. הוא ציפה בראיון את התסיסה של המקומיים נגד היהודים בביירות.

גברת ג'מילה שחיבר - מכינה תערובת תבלינים מיוחדת עשויה שומשום וזעתר ועוד מיני עשבים ושורשים שהמצרים אהבו לתבל בה את הפיתה עם גבינה לבנה ושמן זית, דוקה כל קרא לה, או דואה בלשון העולים ממצרים. גברת ג'מילה שוקלת כל שקית תערובת תבלינים בידה ואין עוררין עליה. הדואה היתה מקור פרנסתה של גברת ג'מילה, היתה נכנסת לכל בית ופתחה בשיחה משעשעת עם בעלת הבית ועבור העולים ממצרים היה זה זיכרון של טעם ביתם במצרים. גברת ג'מילה היתה אישה שמחה מטבעה, מתבדחת ומלגלת בערבית מתובלת בכמה מילים חדשות שלמדה בעברית, על פקידי הסוכנות, והמפלגות, וקופות חולים, והיתה כך ממתיקה בצחוקה את ייסורי הקליטה.

גברת אולמיי - האחות בהדסה הקטנה. לבושה תמיד בחלוק לבן ולראשה שביס מגוהץ ובוהק ובאמצעו מגן דוד בצבע אדום לוחט. המדים של גברת אולמיי היו סמל לייחוס באותם ימים - אחות קופת חולים!

אדון אולמיי - משורר גדול, נחשב לאדם חשוב בהסתדרות ובמפא"י (מפלגת השלטון), אשתו גברת אולמיי תמיד ביקשה מהילדים שקט עבור בעלה.

דמויות משנה המספרות את סיפורו של פרקש:

רפאל וגרציה בן חיים - הוריה של רבקה, אשתו של פרקש. רבקה מכירה את משה פרקש בסמינר, פרקש מומחה בלשון ובדקדוק, מפרש עבור רבקה החדשה בארץ מילה קשה בעברית וכך הם מכירים, רפאל בן חיים אומר שהוא חייב דמי שדכנות ללשון העברית. המשפחה עולה ממקנס ממרוקו, עזבו שם בית גדול עם גינה ועסק מצליח משל בגדים. אחרי שמגיע שליח מארץ ישראל ומספר להם סיפורים על ארץ ישראל, הם אורזים את מעט החפצים שהם יכולים לקחת ונוודדים בדרכים עד שהם מגיעים לארץ ישראל. גרציה מטפחת בשיכון גינה של תבלינים, משם היא קוטפת עלי לואיזה ושיבה לתה מתוק מתוק. לכל מר נפש מציעה גרציה כוס תה במאור פנים ובפתגם חוכמה מעודד בערבית מרוקאית. גרציה מגדל עוד שיחי עגבניות, פול, נענע ופטרזיליה ופרחי גרניום. אדון רפאל הופך את מורד הר נטוש, ליד ביתם, לגן עצי פרי של שסק ושזיפים, גפנים זקנות שמצא שם גזם וטיפח, עצי תאנה היו שם עמוסים פרות וכל הגן מלא פרחי אמנון ותמר שטיפח. לרפאל בן חיים גם חדר עבודה שבנה בתוך הגן שם היה יושב ולומד. בצרף מלא ספרים ישנים של פירושי תורה וספרי פיוטים.

אימו של פרקש - ציפורה - פייגה היא אימו של משה פרקש. אישה אצילית אוהבת שירה, קוראת וכותבת שירה. אחרי מותו של אביו, אנשים טובים, שכיבדו את תורתו של אבא, קנו חנות לאם לפרנסתה ולפרנסת המשפחה אבל האם מתקשה לעמוד בנטל הפרנסה והחובות הכבדים והיא שוכבת חולה. בגלל מחלתה היא מוכרת את החנות אך בהפסד. האם נאלצת למכור את רהיטי הבית שקיבלה בחתונתה, את הרכוש ובעיקר מתקשה למכור את ספרי בעלה, אך באין ברירה היא מוכרת את הש"ס ומכל ספר היא נפרדת בנשיקה.

למרות מצבה החולני של האם היא אינה זונחת את תפקידה כמחנכת לילדיה. את תפקיד החינוך היא נושאת כשהיא שולחת את משה הילד ללמוד בישיבה, כל זמן שהיא יכולה. היא אינה מוכנה שיעבוד בכל עבודה, אלא אם היא בטוחה שהיא לטובתו ובעיקר כשהיא מפקידה בידיו של הבן משה את הגמרא של אביו מסכת בבא מציעא ומוסרת לו ביד עם כרך המסכת את צוואת החיים: "אמא נתנה לי אותה ואמרה: בגמרא זו תלמד כל ימך... אתה תזכור את אביך ואת תורתו, את שקידתו ואת עמקתו, את אהבתו לתורה ואת דבקותו באמת. ובבוא היום תעביר את המפתח הזה לבניך אחריו. את הסיפור שלו נתן לך אבא ביום מותו. בו תתפלל ובו תתחנן לפני בוראך. שלשלת אחת של זהב, ושתי מפתחות לה: הסיפור והגמרא."

פרקש מכנה את אימו כשהוא מספר לחיים כי לא חגגו לו בר מצווה: "אמא, אמא שלי אהובה, היתה חולה". כשהבן נשלח להיות שוליה לאופה הזקן כותבת האם לבנה מכתבים בחרוזים בידיש ובהונגריה. מכתבים של געגועים, מכתבים של מוסר שלא התרשל בעבודה ולא יקפח את עובדתו, מכתבים של אהבה וכאב המרחק והפרדה ממנו. המכתבים חשובים מאוד לבן. הוא זוכר עשרות שנים אחר כך את תוכנם מילה במילה. בעצם המכתבים הם הדבר היחיד שנשאר לבן מאימו. האם מצליחה להעביר לפרקש את האהבה למילה הכתובה, לחרוז ולשירה. פרקש אוהב לשון ודקדוק, אוהב לקרוא שירה ולכתוב בעצמו שירה.

אביו של פרקש - הרבני יוסף פרקש נושא בליבו כאב גדול שמכריע אותו והוא מת בדמי ימיו (אדם צעיר). הפרטים על האב נמסרים בצורה מפוזרת לאורך היצירה ואנחנו ננסה לעשות בהם סדר על ידי שתי בחינות: הראשונה - לימוד התורה, האמת והמחלוקת, והשנייה - המלחמה בסרביה.

לימוד התורה, האמת והמחלוקת - הרבני יוסף פרקש אדם העמל בתורתו, משכים קום עוד לפני עלות השחר ללמוד תורה. הרבני יוסף איש האמת והישר כשהוא אומר סברא (טענה בלימוד) היא על דרך הישר, מבוססת ובעלת עמדה. פעם נחלק הרבני יוסף עם רב העיירה ולא היה מוכן לחזור בו מסברתו. המחלוקת גרמה לקרע בין שני התלמידים החכמים וגרמה לצער. הרבני יוסף חזר וחזר לעסוק בסוגייה של המחלוקת, במסכת בבא מציעא פרק ב', 'אלו מציאות שלו ואלו חייב להכריז', ובכל פעם מצא שהצדק איתו. בתוך אותה מחלוקת מת הרבני יוסף פרקש ואחרי מותו ביקש רב העיירה לקיים טקס מחילה, שהרבני יוסף ימחול לרב. מעמד המחילה בו צופה משה הבן הצעיר, משפיע עליו. במעמד אומר הרב בקול שבור של מוסר: "ר' יוסף, ר' יוסף, אנא מחל לי. ר' יוסף, ר' יוסף, איני יכול בשום אופן שלא להיפרד מהאי גברא יקרא" ואומר רב העיירה בכאב גדול "השמים ירחמו ובני בניך, ר' יוסף פרקש, יעסקו בתורה כמוך ויהיו מורי הוראה בישראל".

המלחמה בסרביה - ביום מותו של הרבני יוסף, לפני אמירת וידוי, קורא האב להכניס את בנו משה בן השש שנים, אליו. הוא שוכב חולה ומיוסר. הרבני יוסף איש האמת מספר לבנו מה קרה לו במלחמה בסרביה. הסיפור שמעיק על ליבו של הבן מסופר ביצירה רק בסופה והוא הפיקדון השלישי. סיפור המלחמה הוא סיפורה של קללת הגלות של העם היהודי. הרבני יוסף חייל בצבא הונגריה נלחם בשוחות סרביה, בבוכ, במחלת הטיפוס שפקדה את החיילים משני הצדדים. ביום שבו הסתערו חיילי הצבא ההונגרי על הצבא הסרבי, קם גם הרבני יוסף ותקף חייל עם כידון. כשהחייל התמוטט וקרא שמע ישראל נבהל מאוד הרבני יוסף וביקש את מחילת היהודי אותו הרג בשוגג. הצער על מעשהו כאב לרבני יוסף עד יום מותו הוא הצטער על כך.